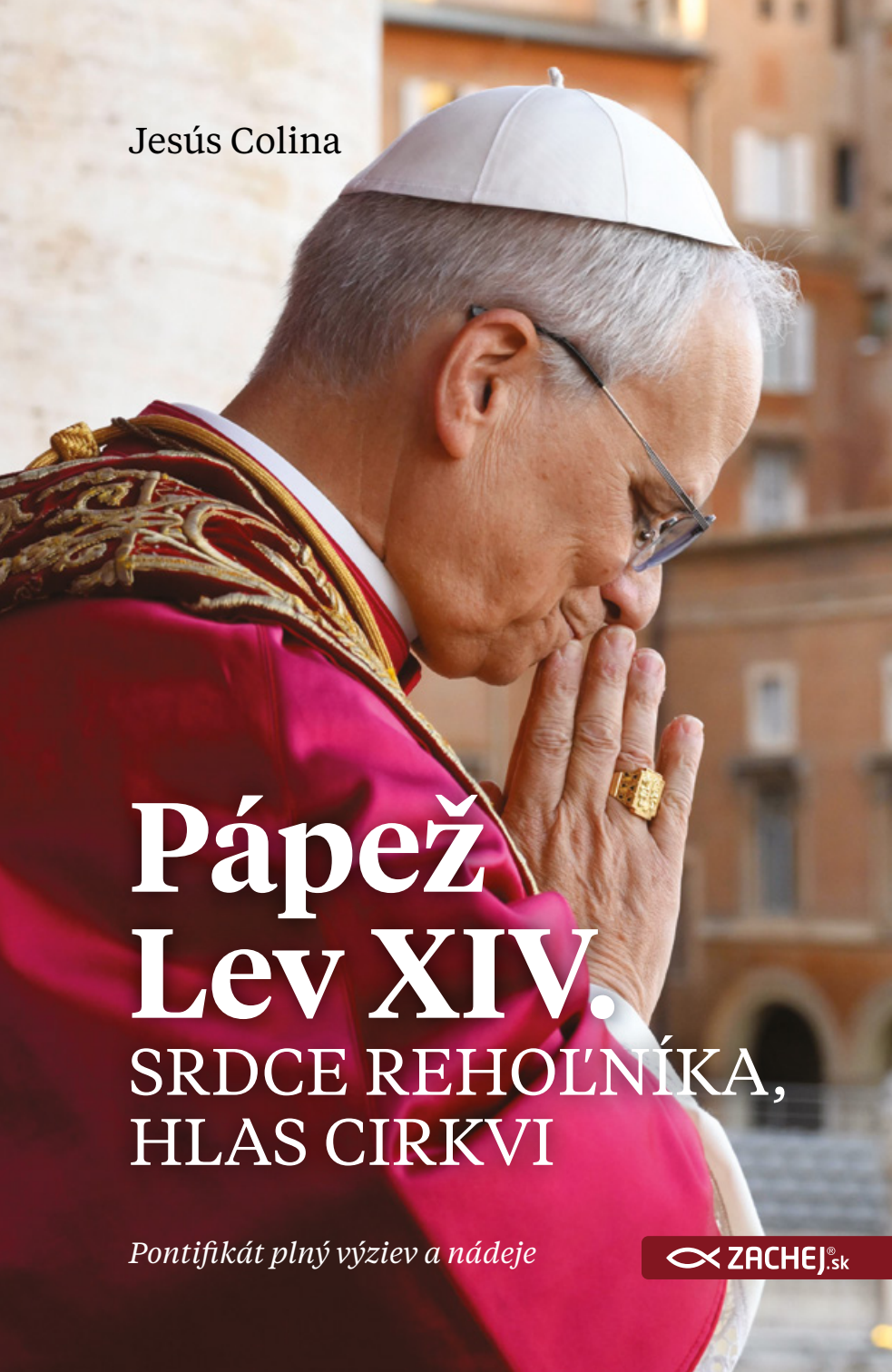

Jesús Colina

Pápež Lev XIV.

SRDCE REHOĽNÍKA,
HLAS CIRKVI

Pontifikát plný výziev a nádeje

 ZACHEJ®.sk

Pápež Lev XIV.

**SRDCE REHOLNÍKA,
HLAS CIRKVI**

Jesús Colina

Pápež Lev XIV.

SRDCE REHOĽNÍKA,
HLAS CIRKVI

Pontifikát plný výziev a nádeje

Copyright © 2025 by Jesús Colina
Published by Our Sunday Visitor Publishing Division,
Our Sunday Visitor, Inc.
All rights reserved.

Z amerického originálu: *Pope Leo XIV*

Vydal © Zachej.sk, 2025

Grafika © Lýdia Valter

Preklad: Zachej.sk

Lektor prekladu: Pavol Petrík

Redaktorka: Lenka Adamčíková Kostolanská

Jazyková korektúra: Martina Bednáriková

Biblické citáty sú uvedené podľa oficiálneho katolíckeho
prekladu Svätého písma (SSV, 2023).

ISBN 978-80-8211-882-0

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie
sa nesmie reprodukovať v žiadnej podobe ani žiadnym
spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami ani iným
spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Prečo bol kardinál Robert Francis Prevost zvolený za pápeža?

Šesťdesiatdeväťročný americký kardinál Robert Francis Prevost, prefekt Dikastéria pre biskupov vo Vatikáne, sa stal novým pápežom a prijal meno Lev XIV. Bol zvolený za 267. nástupcu svätého Petra kardinálmi počas štvrtého hlasovania na ostatnom konkláve.

Jeho zvolenie oznámil kardinál Dominique Mamber-ti, protodiakon Kolégia kardinálov, tradičnou latinskou formulou „*Annuntio vobis gaudium magnum... Habemus Papam*“.

Jubileum vykúpenia 2033

133 kardinálov zvolilo nového pápeža s veľmi konkrétnym poslaním: pripraviť Petrovu loď na prechod cez prah roku 2033, ktorý symbolicky predstavuje 2000. výročie umučenia, smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista. Toto jubileum vychádza z chybných výpočtov začiatku nášho letopočtu, ktoré urobil mních Dionysius Exiguus

začiatkom 6. storočia. Blížiaca sa udalosť je známa aj ako Jubileum vykúpenia a bude pripomienkou dvetisíc rokov života Cirkvi, ktorá sa zjavila svetu v deň Turíc.

Vyhliadka na takéto symbolické výročie vyvolala medzi účastníkmi vatikánskeho konkláve naliehavú otázku: Bude mať Katolícka cirkev dostatočnú dôveryhodnosť a vnútornú dynamiku na to, aby mohla predstaviť Ježiša Krista ako Spasiteľa každého človeka? Bude Cirkev – a predovšetkým jej pápež – schopná ponúknuť evanjelium ako cestu k pravde a šťastiu, po ktorých túži každé ľudské srdce?

Žijeme v neradostnom paradoxe. Na jednej strane počet pokrstených osôb v Katolíckej cirkvi naďalej rastie. Ľudstvo nedávno prekročilo hranicu 8 miliárd obyvateľov sveta,¹ z ktorých 2,6 miliardy tvoria kresťania.² Z tohto počtu je podľa *Štatistickej ročenky Cirkvi*, ktorú vydáva Vatikán, takmer 1,4 miliardy pokrstených katolíkov. Rovnaký zdroj vo vydaní z roku 2000 uvádza, že pokrstených katolíkov bolo len niečo vyše 1 miliardy. Cirkev teda za viac než dve desaťročia zaznamenala nárast o 40 %. A predsa...

¹ *Worldometers.info*.

² Centrum pre štúdium svetového kresťanstva (CSGC) pri Teologickom seminári Gordon-Conwell, *Stav svetového kresťanstva 2025*, <https://www.gordonconwell.edu/center-for-global-christianity/resources/status-of-global-christianity/>.

„Cirkev horí“

Andrea Riccardi sa narodil v Ríme v roku 1950. Je jedným z najvplyvnejších laikov Katolíckej cirkvi na svetovej úrovni. V roku 1968 založil Komunitu Sant'Egidio, ktorá patrí k najrýchlejšie rastúcim katolíckym hnutiam súčasnosti. Riccardi pôsobil ako profesor súčasných dejín na Univerzite Roma Tre. Tento uznávaný odborník na Katolícku cirkev modernej doby verí, že budúcnosť samotnej Cirkvi je ohrozená. Vo svojej knihe *La Chiesa brucia: Crisi e futuro del cristianesimo* (vo voľnom preklade *Cirkev horí: Kríza a budúcnosť kresťanstva*; kniha zatiaľ nebola preložená do angličtiny) predstavuje požiar parížskej katedrály Notre-Dame z 15. apríla 2019 ako symbol Cirkvi horiacej v globalizovanom svete.³ Súčasná situácia Cirkvi je veľmi náročná. „Ide o jednu z mnohých kríz, ktorými kresťanstvo v dejinách prešlo, alebo o definitívny úpadok?“ pýta sa Riccardi.

Kríza zmyslu na takzvanom kresťanskom Západe je bezprecedentná. Po prvý raz v dejinách existujú krajiny, v ktorých neveriaci, agnostici a ľudia bez náboženskej príslušnosti tvoria väčšinu obyvateľstva. Prevýšili počet tých, ktorí veria v niektorú z inštitucionalizovaných foriem náboženstva. Nedávne prieskumy a demografické štúdie potvrdzujú výrazný nárast počtu osôb, ktoré sa označujú ako nábožensky neidentifikované a zaraďujú sa do skupiny často nazývanej „nones“ (žiadni).

³ Andrea Riccardi, *La Chiesa brucia: Crisi e futuro del cristianesimo* (Bari-Rím: Laterza, 2021).

Kríza však neznamená nevyhnutne koniec. Môže byť príležitosťou na otvorenosť voči budúcnosti – s vedomím, že najväčším rizikom je uspokojiť sa s holým prežívaním a smútiť za minulosťou, ktorá bola lepšia. Ako poznamenáva Riccardi, najdôležitejší zápas Cirkvi v súčasnosti nie je vedený proti vonkajším nepriateľom, ale proti vnútorným rozdeleniam, vonkajšej ľahostajnosti a strate dôveryhodnosti.

Nakoniec Riccardi odovzdáva slovo otcovi Alexandrovi Vladimirovičovi Meňovi, sovietskemu ruskému pravoslávnenému kňazovi a obeti KGB, ktorý v roku 1990 napísal:

„Iba krátkozrakí si myslia, že kresťanstvo sa už udialo – že sa naplnilo napríklad vo štvrtom či v trinástom storočí, alebo v nejakom inom období. Ja by som povedal, že kresťanstvo urobilo v dejinách ľudstva len svoje prvé vážavé kroky. Mnohé Kristove slová sú pre nás dodnes nepochopiteľné, pretože duchovne a morálne sme ešte stále neandertálci. Šíp evanjelia mieri do večnosti a dejiny kresťanstva sa v skutočnosti ešte len začínajú. To, čo sa už stalo – čo dnes nazývame dejinami kresťanstva – sú iba prvé, napoly nešíkovné a nedokonalé pokusy uskutočniť ho v realite.“⁴

⁴ Citované v Michael Plekon, *Living Icons: Persons of Faith in the Eastern Church* (University of Notre Dame Press, 2002), s. 234.

Keď sa kardináli odobrali do uzavretého priestoru Sixtínskej kaplnky (pred Michelangelovu fresku *Posledný súd*), aby sa zúčastnili na hlasovaní, ktorým zvolili kardinála Prevosta, táto realita iste rezonovala v ich mysliach a srdciach. Konkláve totiž predchádzali takzvané generálne kongregácie. Na týchto stretnutiach všetci kardináli – vrátane tých, ktorí sa pre vek nad osemdesiat rokov nemohli zúčastniť na samotnej voľbe – diskutovali o historickej výzve, pred ktorou stojí Katolícka cirkev, a o profile, aký by mal mať nový rímsky biskup.

Kardináli boli odetí do purpurovočervených reverend, ktoré symbolizujú ich ochotu byť vernými pápežovi a brániť Cirkev až do poslednej kvapky krvi, teda až po mučenie. Čoskoro upriamili svoj pohľad na Roberta Francisa Prevosta. Hoci mnohí z nich nemali veľa príležitostí stretnúť sa s ním osobne a bližšie ho spoznať, jeho osoba sa postupne stala symbolom nádeje.

Všímali si iskru v Prevostových očiach a predovšetkým jeho pokojný, nehraný úsmev. Skúmali tiež jeho životopis. To, čo na nich najviac zapôsobilo, nebola len jeho schopnosť radiť pápežovi pri výbere a vedení biskupov na celom svete, ale najmä jeho misionársky duch. Videli v ňom syna svätého Augustína, schopného inšpirovať druhých k láske. Nebolo potrebných veľa rozhovorov. Nástupcovia apoštolov dospeli k presvedčeniu, že práve on je tým mužom, ktorý je povolaný viesť Cirkev, ako ju v prvých rokoch kresťanstva viedol apoštol Peter (porov. *Mt 16, 18 – 19*).

Dôvody zvolenia kardinála Prevosta za pápeža

Volebný proces konkláve je charakteristický absolútnou mlčanlivosťou. Apoštolská konštitúcia *Universi Domini Gregis* ukladá prísne sankcie každému kardinálovi (alebo inej zúčastnenej osobe), ktorý poruší prísahu mlčanlivosti o procedúrach alebo diskusiách prebiehajúcich počas konkláve. Promulgoval ju svätý Ján Pavol II. 22. februára 1996 na sviatok Katedry svätého Petra a následne ju upravili aj jeho nástupcovia. Sankcie môžu zahŕňať aj exkomunikáciu, čo je jeden z najzávažnejších trestov v Katolíckej cirkvi. Znamená vylúčenie zo spoločenstva Cirkvi a nemožnosť prijímať sviatosti.

Cieľom tajnosti konkláve je chrániť slobodu a nezávislosť kardinálov pri voľbe. Ich rozhodnutie má vychádzať výlučne z vlastného uváženia, kto je najvhodnejším kandidátom na pápežský úrad, bez vonkajších vplyvov či nátlaku. Mlčanlivosť zároveň prispieva k zachovaniu dôstojnosti samotného procesu a kardinálov, ktorí sa na ňom zúčastňujú. Predchádza verejným špekuláciám a posudzovaniu priebehu rokovaní a hlasovania.

Tajnosť konkláve však výrazne sťažuje prácu novinárov. Ak je novinár zároveň veriaci katolík, tým väčšmi je do tohto procesu osobne zainteresovaný. No nerešpektovanie pravidiel môže aj v jeho prípade viesť k exkomunikácii.

Na základe rozhovorov s kardinálmi a správ, ktoré boli zverejnené po skončení konkláve, môžeme povedať, že existuje niekoľko zrejmých dôvodov, pre ktoré sa kardináli zamerali na Roberta Francisa Prevosta.

Konkláve, ktoré zvolilo Leva XIV., bolo prekvapením, a to najmä pre meno zvoleného kandidáta. Nefigurovalo totiž medzi hlavnými favoritmi v zoznamoch *papabile*, ktoré zverejnili novinári v dňoch pred hlasovaním. Prekvapivá bola aj rýchlosť samotnej voľby. Na dosiahnutie dvoj tretinovej väčšiny (minimálne osemdesiatdeväť hlasov) boli potrebné len štyri kolá hlasovania.

Na predkonklávných generálnych kongregáciách sa zúčastnili všetci kardináli vrátane tých, ktorí dosiahli vek osemdesiat a viac rokov, a teda nemali hlasovacie právo. Je pozoruhodné, s akou jasnosťou boli pomenované výzvy, ktorým Cirkev čelí. Niektorí dokonca považovali tón týchto diskusií za pomerne prísny.

Na generálnych kongregáciách predchádzajúceho konkláve bola identifikovaná naliehavá potreba zvoliť pápeža, ktorý by bol schopný pokračovať v reforme Rímskej kúrie. Bola totiž otrásená škandálmi, najmä takzvanou aférou Vatileaks. Kardináli vtedy zvolili Jorgeho Maria Bergoglia.

Na ostatnom konkláve – bez ohľadu na to, či bol niektorý kardinál vnímaný ako konzervatívny alebo progresívny – panovala široká zhoda v tom, že jednou z najväčších výziev, ktorým dnes Cirkev čelí, je otázka jednoty: jednoty vo svete ohrozovanom nenávisťou polarizácie, jednoty v Cirkvi trpiacej hlbokými vnútornými rozdeleniami.

Prevostov profil sa čoskoro ukázal ako profil človeka pre dnešné časy. Američan a syn prisťahovalcov predstavoval príklad misionára, ktorý všetko zanecháva, aby sa oddal Bohu a svojim bratom a sestrám v ďalekej

krajine – v jeho prípade v Peru. Tento muž s osvedčenými vodcovskými schopnosťami pôsobil ako predstavený jedného z najvýznamnejších rehoľných rádov Cirkvi – augustiniánov. V posledných rokoch bol poverený jednou z najnáročnejších úloh, ktorú môže pápež zveriť: navrhovať kandidátov na biskupské menovania po celom svete. Väčšina kardinálov ho poznala, keďže s ním mali možnosť spolupracovať pri výkone svojich významných úloh.

Prevost vniesol jednotu medzi kardinálov voliteľov tým, že bol predstavený ako muž jednoty. Prvé slová, ktoré ako pápež vyslovil z balkóna Baziliky svätého Petra vo Vatikáne, boli venované práve jednote – Cirkvi, „ktorá vždy hľadá pokoj, vždy hľadá lásku“.

Zaujímavá otázka: Božie vnuknutie?

Toto uvažovanie vedie novinára, ktorý sa považuje za veriaceho, k zaujímavej otázke: Ako je možné zosúladiť dohody, rokovania, vyjednávania, ba aj „spojenectvá“ medzi kardinálmi, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou každého volebného procesu, s otvorene vyznávanou nádejou Cirkvi, že tento proces je vedený inšpiráciou Ducha Svätého?

V kresťanstve, náboženstve vteleného Boha, nemôže existovať rozpor medzi vierou a rozumom. Keď je Kolégiu kardinálov jasné, že určitý kandidát má najvhodnejšie predpoklady na vedenie Cirkvi v konkrétnom historickom momente, všetci predpokladajú, že táto spoločná

istota je súčasťou rozlišovania, a teda ovocím Božieho vnuknutia.

Toto sa udialo už v roku 50 po Kristovi na Jeruzalemskom koncile, opísanom v 15. kapitole *Skutkov apoštolov*, ktorý sa stal precedensom pre rozhodovací proces Cirkvi a spôsob riešenia vieroučných sporov. Témou bol spor o to, či pohanovia, ktorí sa obrátili na kresťanstvo, musia zachovávať židovské predpisy (najmä obriezku), aby mohli byť spasení. Na stretnutí sa zúčastnili apoštoli a starší, ako aj širšie zhromaždenie veriacich. Diskusia bola rozsiahla, pričom jednotlivé strany mohli slobodne vyjadriť svoje postoje. Peter, Pavol a Barnabáš predniesli svoje osobné svedectvá. Jakub citoval Písmo, aby podporil prijatie pohanov, a predložil riešenie, ktoré nevyžadovalo obriezku. Žiadal iba to, aby sa konvertiti z pohanstva zdržali určitých praktík spojených s modloslužbou. Jeho návrh bol prijatý.

Tento prvý koncil ustanovil model riešenia sporov a prijímania vieroučných rozhodnutí v Cirkvi prostredníctvom dialógu, konzultácie a konsenzu. Zároveň zdôraznil ústrednú úlohu Svätého písma a vedenia Ducha Svätého v rozhodovaní Cirkvi.

Niečo podobné sa odohralo aj v Sixtínskej kaplnke počas nedávneho konkláve. Bez tohto pohľadu je veľmi ťažké porozumieť podstate konkláve – a ešte ťažšie podstate samotnej Katolíckej cirkvi. Pre takmer 5 000 novinárov zo všetkých kontinentov, ktorí toto konkláve pokrývali, sa volebný proces stal jednou z najexotickejších udalostí svetového spravodajstva: starší páni, celoživotní celibátnici, odetí do starobyklých rúch žiarivých

farieb, zhromaždení v najmenšom štáte sveta a obklopení umeleckými dielami, ktoré formovali dejiny ľudstva... Pre mnohých novinárov to bolo ako písať reportáž z futbalového zápasu bez znalosti pravidiel hry. Nakoniec sa pri pokuse vysvetliť, čo sa vlastne udialo – podobne ako pri politických voľbách – všetko hodnotí v pojmoch politických kategórií, na ktoré sme zvyknutí: liberál a konzervatívce, ľavica a pravica, tradicionalista a modernista. Realita je však taká, že kresťanstvo do konkláve vnáša neviditeľný prvok, ktorý všetko mení. Je ním presvedčenie, že v krehkosti mužov, ktorí sa zišli, aby zvolili Petrovho nástupcu, Boh píše dejiny – aj keď sa nám jeho riadky môžu zdať krivé.

Túto skutočnosť môžeme lepšie pochopiť prostredníctvom anekdoty, ktorá je v Ríme všeobecne známa, hoci sa mi nepodarilo overiť jej pôvodný zdroj. Týka sa Ludwiga von Pastora (1854 – 1928), nemeckého historika s rakúskym občianstvom, autora monumentálneho diela *Dejiny pápežov od konca stredoveku* (*Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters*). Kniha vyšla v pôvodnej nemčine v štyridsiatich zväzkoch v rokoch 1886 – 1933, pričom posledný zväzok bol vydaný posmrtné. Raz sa istý známy Pastora opýtal, prečo konvertoval na katolícku vieru a prečo ako historik zostal katolíkom, keď počas svojho výskumu často narážal na zlé návyky pápežov, kardinálov, biskupov a pastierov Cirkvi. „Skutočnosť, že Cirkev napriek zlyhaniam niektorých jej pastierov aj po toľkom čase stále stojí, dokazuje, že je a zostáva dielom Boha,“ odpovedal historik.

Táto kniha ponúka čitateľovi nesmierne podnetnú cestu. Na jednej strane objavíme obrovské výzvy, ktoré viedli kvalifikovaných pozorovateľov k presvedčeniu, že Katolícka cirkev by sa v nie veľmi vzdialenej budúcnosti mohla zrútiť. Na druhej strane uvidíme, ako život, spiritualita a služba pripravili kardinála Roberta Francisa Prevosta na to, aby sa stal novým nástupcom svätého Petra. Odhalíme tiež skryté znaky nádeje a pochopíme, prečo mučeníci ako Alexander Meň verili, že dobrodružstvo kresťanstva sa ešte len začína.